

M. Pavlič, M. Markič*

OZLJEDE NA RADU U REPUBLICI SLOVENIJI OD 1960. DO 2008.

UDK 331.46(497.4)«1960/2008»
PRIMLJENO: 12.6.2009.
PRIHVACENO: 2.11.2009.

SAŽETAK: Jedan od ključnih pokazatelja stanja i razvoja sigurnosti i zdravlja na radu u nekoj društvenoj, odnosno socijalnoj okolini je broj evidentiranih ozljeda na radu. Namjena ovog priloga je retrospektivno prikazati različite načine prikupljanja i interpretacije podataka, te informacije o broju ozljeda na radu u Republici Sloveniji. Podaci i informacije o broju ozljeda na radu u Republici Sloveniji sistematično se i sustavno skupljaju i objavljuju od sredine prošlog stoljeća. Prikupljanjem i objavljivanjem podataka i informacija ozljeda na radu bave se različite domaće i strane organizacije. Istraživačkom metodom kompilacije izabrali smo neke podatke i informacije o broju ozljeda na radu, broju svih smrtnih ozljeda na radu, koje su u Republici Sloveniji objavile slovenske, europske ili međunarodne institucije za razdoblje od 1960. do 2007. godine. Ustanovili smo da su se u tom razdoblju promijenile kako metodologije skupljanja, tako i evidentiranje ozljeda na radu, što ima za posljedicu različite vrijednosti broja ozljeda na radu. Izrađen je cjelovit kronološki pregled broja ozljeda na radu koji svim zainteresiranim sudionicima omogućava usporedbu s brojem ozljeda na radu u drugim državama i pripremu političkih, ekonomskih, gospodarskih i drugih aktivnosti za poboljšanje stanja u području sigurnosti i zdravlja na radu.

Ključne riječi: evidencije, metodologije, učestalost, ozljede na radu, istraživanje, Republika Slovenija, smrtno ozljede, sigurnost na radu

UVOD

Ozljede na radu su, uz profesionalne bolesti, najvažniji pokazatelj zdravstvenog stanja radnika (Bilban, 1999., Bilban, 2006., MDDSZ, 2004.). Unose zabluda i ekonomsku štetu (Bilban, 2006., Bilban, 2006.b, Djurić, 1986., Gspan, Jug, 1993., Švajger, 1973.). Jedan od tradicionalnih pokazatelja stupnja razvoja sigurnosti na radu u nekoj društvenoj, socijalnoj okolini je broj ozljeda na radu koje se zaposlenima događaju u određenom razdoblju.

Evidentiranje i istraživanje nezgoda, ozljeda na radu i nesigurnih pojava je aktivnost koja nije namijenjena samo utvrđivanju same pojavnosti, nego i uzroka njihova nastanka (Kofol Bric, 2007.). Ono je temelj za kreiranje takvih zahtjeva i mjera kako do njih ubuduće ne bi ni došlo, da ih bude što manje i kako bi eventualne posljedice bile što blaže (Jacinto, Aspinwall, 2004.). U Republici Sloveniji je već 1918. bio uspostavljen sustav evidentiranja ozljeda na radu. No, podatke o ozljedama na radu počeli su sustavno prikupljati i objavljivati od 1950. godine. Autori u cjelokupnom razdoblju analiziranja broja ozljeda na radu (Markota, 2006., Miš, 2000.) iznose problem uzimanja podataka, tj. dosljednosti poslodavaca kod prijavljivanja ozljeda na

* Mr. sig. Miran Pavlič, Univerzitetni klinični center Ljubljana, Zaloška 2, 1000 Ljubljana, Slovenija (miran.pavlic@kclj.si), prof. dr. sc. Mirko Markič, Univerza na Primorskem, Fakulteta za management Koper, Cankarjeva 5, 6000 Koper, Slovenija (mirko.markic@fm-kp.si).

radu. Evidentiranjem ozljeda na radu bave se različite institucije, mijenjaju se metodologije prikupljanja i evidentiranja ozljeda na radu, kao i samo definiranje ozljede na radu. To ima za posljedicu nepreglednost, odnosno vjerodostojnost podataka i informacija, što se odražava u samom shvaćanju ozljeda na radu, interpretaciji ozljeda na radu i sljedivosti samoga kretanja ozljeda na radu. Posljedično je stoga otežana ocjena učinkovitosti pojedinačnih, na državnoj razini prihvaćenih zakonskih propisa, mjera na području zaštite na radu i učinkovitosti samog sustava sigurnosti, te usporedba s drugim sustavima (*Miš, 2000.*). Dosadašnje analize ozljeda na radu u Republici Sloveniji bile su u pravilu izrađene za kraće razdoblje (*Bilban, 2003., Bilban, 2006., Djurić, 2003., Markota, Teržan, Žebovec, Rosa, 2004., 2008., Markota, 2004., RID, 1995., Srna, 2000., URSVZD, 1999., URSVZD, 2001.*), te jedna za razdoblje od godine 1975. do 1992. (*RID, 1995.*). Izvedene su usporedbe broja ozljeda na radu između Republike Slovenije i Europske unije za razdoblje od 1996. do 1999. godine (*URSVZD, 2002.*), za razdoblje 1995. do 2002. (*Markota, Teržan, Žebovec, Rosa, 2004., Markota, 2004.*), za razdoblje 1994. do 2003. (*Markota, 2006.*), te jedna za razdoblje od četrnaest godina, od 1980. do 1994. godine (*Teržan, 1999.*).

Trenutačno vode i objavljuju evidenciju i statistiku ozljeda na radu za Republiku Sloveniju sljedeće institucije, odnosno ustanove: Statistički urad RS, Inštitut za varovanje zdravlja, Inšpektorat za delo RS (*RID, 1992.*). Evidenciju o ozljedama na radu u Republici Sloveniji objavljuje npr. i Međunarodna organizacija rada – MOD, odnosno International Labour Organization - ILO i Europski statistički ured – Eurostat. Evidentiranje podataka i informacija o ozljedama na radu širi je i zamršeniji problem, no što se možda čini, ili kakvim ga na prvi pogled vidimo. Uzimanje podataka i informacija o ozljedama na radu nije u svijetu standardizirano (*Hämäläinen, Takala, Saarela, 2006., Takala, 1999.*), pa stoga dolazi do mnogih kolizija među različitim institucijama koje te podatke i informacije prikupljaju i interpretiraju. Stoga se objavljeni podaci i informacije o ozljedama na radu, kao posljedica uporabe

različitih metodologija uzimanja podataka, jako razlikuju među sobom. Samo metodološki usklađene evidencije broja ozljeda na radu omogućavaju provedbu istraživanja i usporedbe među državama.

Ozljede na radu i profesionalne bolesti uvrštene su u značajne pokazatelje zdravstvenog stanja stanovništva (*Bilban, Nadižar, Cerar, 2003.*). Za zakonske osnove evidencija o sigurnosti i zdravlju na radu, te posljedično s tim, područja evidencija vezanih za sigurnost i zdravlje na radu, odgovorni su Ministarstvo za delo, družino in socialne zadeve i Ministarstvo za zdravje. U Republici Sloveniji je 2000. godine prihvaćen Zakon o zbirkama podataka iz područja zdravstvenog osiguranja (Uradni list RS, št. 65/00.) koji uređuje i skupljanje evidencija o ozljedama na radu, privremenoj odsutnosti s posla zbog bolesti, profesionalnim bolestima (registar) i sumnjama na profesionalne bolesti i bolesti vezane uz rad. Tim je zakonom Institut za osiguranje zdravlja (Inštitut za varovanje zdravlja – IVZ) određen kao upravitelj evidencija ozljeda na radu.¹ Podatke o ozljedama na radu IVZ dobiva iz dva izvora - podataka o bolovanju i obrazaca za prijavu ozljeda na radu ER-8. IVZ prosljeđuje podatke Statističkom uredu RS. Određivanje postupka za prijavljivanje ozljeda na radu kod profesionalnih bolesti (npr. preko poslodavaca), te izrada godišnjih statistika o ozljedama na radu i profesionalnim bolestima propisana je konvencijom Međunarodne organizacije rada, br.155.

Pored već navedenog Zakona, u RS važi i Zakon o evidencijama na području rada i socijalne sigurnosti (Uradni list RS, br. 40/06.) u kojem je čl. 6. propisana evidencija o ozljedama na radu, a u čl. 7. obveza poslodavaca da vode tu evidenciju prema posebnim propisima iz područja sigurnosti i zdravlja na radu. U Zakonu o sigurnosti i zdravlju na radu (Uradni list RS, br. 56/99.) navedena je, među propisanim evidencijama koje poslodavci moraju skupljati i pohraniti, i evidencija ozljeda na radu.

¹ Između ostalog, obveza poslodavca/upravitelja je i objavljivanje podataka i njihovo prosljeđivanje međunarodnim institucijama, kao npr. Eurostat, ILO, WHO.

U pravne izvore uređenja ozljeda na radu ubrajaju se također: 1) Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju (Uradni list RS, br. 109/06.) kojim je u čl. 63. i 64. utvrđeno što se ubraja u ozljede na radu, 2) Zakon o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju (Uradni list RS, br. 72/06. UPB) u kojem je u čl. 15., 16., 17. i 18. definirano tko je osiguran za ozljedu na radu (radnici, poljoprivrednici, studenti, dobrovoljci/volonteri), te 3) Pravilnik o obrascima i listovima za ostvarivanje obveznog zdravstvenog osiguranja (Ur. list RS, br. 129/04.) kojim je utvrđen obrazac, te prijava ozljede na radu i opravdana odsutnost s posla za utvrđivanje prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja.

Kontrolu i dopunjavanje podataka za zdravstvenu statistiku obavljaju zavodi za zdravstveno osiguranje.

Poslodavci i radnici prijavljuju ozljede na radu koje su se dogodile radnicima tijekom rada, na službenom putu, te na putu od stana do mjesta rada i obrnuto. Ozljede prijavljuju poslodavci, npr. smrtne ozljede ili ako je radnik zbog njih odsutan s posla najmanje jedan dan.² Prijava ozljede poslodavca i njezina potvrda od liječnika znači da je poslodavac zakonski obvezan isplatiti 100% nadoknade po satu bolovanja.³ Prijaviti treba i smrtne ozljede, jer prijava, među ostalim, omogućava ostvarivanje prava nasljednika. Prijava se ispunjava na obrascu ER-8 koji je bio promijenjen 1. 1. 2007. i tako dopunjen, te potom detaljnije analiziraju okolnosti nastanka nezgode (*Kofol Bric, 2007.*). Za ispunjavanje potrebne su upute i šifranti koji su priloženi svakom obrascu. Poslodavac za svaku ozljedu na

radu ispunjava obrazac ER-8 u četiri primjerka⁴, a rubriku »izvješće osobnog liječnika« ispunjava liječnik.

Poslodavac mora prema čl. 27. Zakona o sigurnosti i zdravlja na radu prijaviti inspekciji rada svaku smrtnu ozljedu, odnosno ozljedu, zbog koje je radnik nesposoban za rad najmanje tri uzastopna dana, kolektivnu nezgodu, nesigurnu pojavu ili utvrđenu profesionalnu bolest. O smrtnoj ozljedi, pak, mora također izvijestiti nadležno tijelo za unutarnje poslove. Da bi prijavljivanje bilo što lakše, sadržajno su usklađeni podaci koje na obadva obrasca ispunjava poslodavac. Obrazac ER-8 koji je ispunio poslodavac mora dopuniti izabrani liječnik oštećenika, ili iznimno drugi liječnik, koji ima podatke o zdravstvenom stanju oštećenika. Prijavu treba ispuniti što prije, jer to oštećeniku pruža osnovu za korištenje prava koja mu pripadaju prema zakonodavstvu s područja zdravstvenoga i socijalnog osiguranja, gdje ozljeda na radu donosi dodatna prava. Zato se podaci o ozljedama na radu prikupljaju i u Zavodu za zdravstveno osiguranje Slovenije.

Budući da u dostupnim i dokumentiranim bibliodijagramskim zapisima o broju ozljeda na radu u Republici Sloveniji nije obrađeno dulje razdoblje, npr. dvadeset i više godina, odlučili smo se da će to predstavljati problem u našem istraživanju. U istraživanju smo se stoga latili prikupljanja podataka i informacija o broju ozljeda na radu, te o broju smrtnih ozljeda na radu u Republici Sloveniji od početka njihova skupljanja, pa do 2007. godine. Način skupljanja podataka i informacija o broju ozljeda na radu detaljnije ćemo predstaviti u sljedećem poglavlju.

² To je odredba bivšega Zakona o evidencijama na području zdravstva (Ur. list SFRJ, br. 22/78.), kojeg je nadomjestio Zakon o zbirkama podataka s područja zdravstvene zaštite (Uradni list RS, br. 65/00.), u kojem te odredbe više nema. No, još uvijek važi Uputa o jedinstvenim metodološkim načelima i statističkim standardima za evidencije na području zdravstva (Ur. list SFRJ, br. 13/79.).

³ Prema važećem zakonodavstvu, bolovanje do 30 dana podmiruje poslodavac, a više od 30 dana - zdravstveno osiguranje. Budući da poljoprivrednici i radnici u prvih 30 dana nemaju financijske koristi, ne prijavljuju ozljede na radu, što umanjuje broj prikupljenih podataka o ozljedama na radu. Tako je prijava vezana samo na ozljede koje se odnose na dulju odsutnost (*Teržan, Žebovec, 2003.*).

⁴ Jedan se izvod vraća poslodavcu, jedan se pohranjuje u medicinskoj dokumentaciji oštećenika kod izabranog osobnog liječnika, dva izvoda izabrani liječnik prosljeđuje ispostavi Zavoda za zdravstveno osiguranje, od kojih jedan izvod preuzima Institut za zaštitu zdravlja RS preko Zavoda za zdravstvenu zaštitu za vođenje zdravstvene statistike.

METODA ISTRAŽIVANJA

U istraživanju smo upotrijebili dvije metode istraživanja, tj. kompilaciju i komparaciju (*Zelenika, 2000.*). Prvo smo metodom kompilacije u postupku skupljanja podataka i informacija o ozljedama na radu preuzimali druge (domaće i strane) izvore. Skupljali smo službeno dostupne podatke i informacije o kretanju broja ozljeda na radu, koji su javno dostupni, na internetskim stranicama državnih institucija ili u dostupnim arhivama. Prikupljene podatke i informacije o ozljedama na radu smo zatim uspoređivali s pojedinim službeno dostupnim izvorima. Pri tom smo utvrđivali njihovu podobnost, odnosno usporedivost i osnovne karakteristike za njihovo registriranje. Istraživačkom metodom komparacije dobili smo podlogu temeljem koje smo dobivene podatke i informacije o ozljedama na radu mogli do neke mjere pojednostaviti i na kraju doći do novih spoznaja koje će obogatiti znanje o pro-učavanoj problematici.

Pregledali smo sva godišnja izvješća Inšpektorata za delo RS objavljena na njihovoj internetskoj stranici. Dostupna su nam bila godišnja izvješća od 1993. do 2007. godine.

Osim toga, pregledavali smo sve zdravstvene statističke godišnjake Instituta za zaštitu zdravlja objavljene na njihovoj internetskoj stranici i u pisanoj dokumentaciji u arhivu instituta. Na internetskoj stranici bili su dostupni zdravstveni statistički godišnjaci od 2001. do 2006. godine, a u arhivu Instituta za zaštitu zdravlja dobili smo

godišnjake od 1990. nadalje, te našli rukopise podataka o ozljedama na radu od 1960. do 1989. godine.

Pregledali smo evidenciju Eurostata o ozljedama na radu u Sloveniji objavljenu na njihovoj internetskoj stranici. Podatke o ozljedama na radu skupili smo u tablicama, te opisali metodologije uzimanja podataka u pojedinom razdoblju pojedinog skrbnika evidencije.

Potom smo pregledali evidencije o broju ozljeda na radu koje se za Sloveniju vode od 1980. do 2007. godine u Međunarodnoj organizaciji rada, a objavljuju se na njihovoj internetskoj stranici. Usporedili smo međusobno podatke o broju smrtnih i svih ozljeda na radu.

Osim toga, pregledali smo, također, evidencije o broju ozljeda na radu koje se za Sloveniju i Hrvatsku vode od 1980. do 2007. godine u Međunarodnoj organizaciji rada, također, objavljene na njihovoj internetskoj stranici. Uspoređivali smo međusobno podatke o broju smrtnih i svih ozljeda na radu.

Postupci prikupljanja, pregledavanja, razvrstavanja, te uređivanja podataka i informacija iz službeno dostupnih izvora o ozljedama na radu u Republici Sloveniji, od 1960. do 2007. godine, trajali su oko šest mjeseci (listopad 2008. - ožujak 2009.). Ocjenjujemo da smo u tom razdoblju analizirali više od 4.700 stranica različitog dokumentiranog gradiva (izvješća radnih organizacija, priloga u zbornicima, članaka u stručnim časopisima, rukopisa i drugih bibliodijagramskih jedinica).

REZULTATI

Tablica 1. Kretanje broja ozljeda na radu od 1993. do 2003. godine po evidenciji Inspektorata rada RS

Table 1. Fluctuation of the number of occupational injuries between 1993 and 2003, according to Slovenian Work Inspectorate records

Godina	Ozljede na radu (s ozljedama na putu od stana do mjesta rada i obrnuto) uključivo sa smrtnim ozljedama		Broj smrtnih ozljeda na radu (bez ozljeda na putu od stana do mjesta rada i obrnuto)	
	Σ	na 100.000 osiguranih radnika	Σ	na 100.000 osiguranih radnika
1993.	26.558			
1994.	29.148			
1995.	28.481			
1996.	28.458			
1997.	27.196			
1998.	26.204		15	
1999.	27.421		20	
2000.	26.536		16	
2001.	26.176		19	
2002.	26.362		26	1,7
2003.	26.000		21	

Izvori:

- od 1993. do 2001. godine RS, MDDSZ, Inspektorat rada RS, Izvješće o radu za 2002. godinu
- 2002. godina: RS, MDDSZ, Inspektorat rada RS, Izvješće o radu za 2003. godinu
- 2003. godina: RS, MDDSZ, Inspektorat rada RS, Izvješće o radu za 2004. godinu.

Pojašnjenje Tablice 1:

- u tablici su navedene ozljede na radu koje su bile prijavljene na obrascima ER8⁵
- do uključivo 2003. godine bile su evidencijom ozljeda na radu obuhvaćene ozljede na radu, ozljede na službenom putu od stana do mjesta rada i obrnuto
- u evidenciju ozljeda na radu nisu uključene smrtno ozljede na putu od stana do mjesta rada i obrnuto.

⁵ Radi se o obrascu iz vremena bivše SFRJ (ER-8: evidencija rada - prijava nezgode na radu) koji je 2007. godine oblikovno i sadržajno promijenjen.

Tablica 2. Kretanje broja ozljeda na radu prijavljenih Inspektoratu rada RS od 1998. do 2008. godine
Table 2. Fluctuation of the number of occupational injuries reported to the Slovenian Work Inspectorate between 1998 and 2008

Godina	Ozljede na radu (odsutnost radnika više od 3 dana) uključivo sa smrtnim ozljedama			
	Sve prijavljene	Na radu	Put od stana do mjesta rada i obrnuto	Smrtne ozljede
1998.				15
1999.				20
2000.	8.267			16
2001.	10.113			18
2002.	11.789			26
2003.	12.643			20
2004.	13.886			13 ⁶
2005.	13.678	12.424	1.254	17
2006.	15.278	13.713	1.565	25
2007.	17.086	14.770	2.316	29 ⁷
2008.	17.048			27

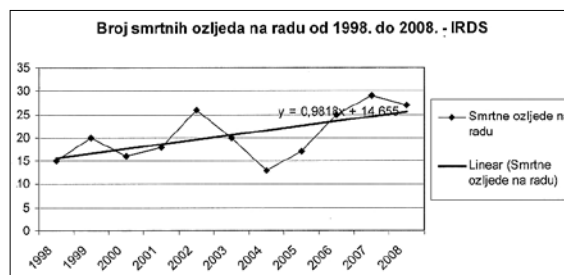
Izvori:

- od 2000. do 2003. godine: RS, MDDSZ, Inspektorat rada RS, Izvješće o radu za godinu 2003.
- 2004. godina: RS, MDDSZ, Inspektorat rada RS, Izvješće o radu za 2004. godinu
- od 2005. do 2006. godine: RS, MDDSZ, Inspektorat rada RS, Izvješće o radu za 2006. godinu.
- 2007. godina: RS, MDDSZ, Inspektorat rada RS, Izvješće o radu za 2007. godinu
- 2008. godina: Markota, Ružič, Oven i Rosa, Nezgode na radu u razdoblju od 2004.- 2008. s težištem na godinu 2008.

Pojašnjenje Tablice 2:

Inspektorat rada Republike Slovenije skuplja podatke o ozljedama na radu od 2004. godine u skladu s ESAW metodologijom Eurostata. To znači da obrađuju samo nezgode do kojih je došlo neposredno na radu, a zbog koje je radnik odsutan s posla više od tri kalendarska dana. U izvješću Inspektorata rada RS nisu obrađivane smrtno nezgode na radu koje su se dogodile radnicima na putu od stana do mjesta rada i obrnuto, smrtno prometne nezgode osoba na službenom putu koje nisu bile zaposlene kao vozači, te primjeri smrtnih ozljeda u vezi s radom stanovnika, koji ne pripadaju ovim primjerima, za koje važi Za-

kon o zaštiti i zdravlju na radu (Ur. list RS, br. 56/99.). To važi i za nezgode koje su imale za posljedicu smrt radnika (Markota, 2007.).

Dijagram 1. Broj smrtnih ozljeda od 1998. do 2008. godine po evidenciji Inspektorata rada RS

Diagram 1. Number of fatal injuries between 1998 and 2008, according to Slovenian Work Inspectorate records

⁶ Inspektorat je 2004. godine obradio 13 smrtnih ozljeda, koje su bile povezane s radom, kod kojih je bio jasan odnos poslodavac – radnik. Razmjerno je bio velik broj smrtnih primjera gdje se takav odnos nije mogao ustanoviti, pa ih stoga Inspektorat nije obradio. Npr. utvrđeni su primjeri pomoći susjedima, prijateljima, odnosno znancima i rad u slobodno vrijeme za vlastite potrebe. Takvi primjeri većinom nisu prijavljeni Inspektoratu rada, premda su povezani s obavljanjem rada. Zato na Inspektoratu nemamo podataka o tim nezgodama. S tog su stajališta posebno problematične nezgode s traktorima, kojih ima desetak svake godine. Godine 2004. bilo ih je preko dvadeset. Izvor: RS, MDDSZ, Inspektorat rada RS, Izvještaj o radu za 2004. godinu.

⁷ Dodatno su bila tri smrtna slučaja u prometnim nezgodama kad su se unesrećili radnici koji su bili zaposleni kao vozači, do jednog smrtnoga primjera koji je nastao zbog nasilja na radnom mjestu. Izvor: RS, MDDSZ, Inspektorat rada RS, Izvješće o radu za 2007.

Tablica 3. Evidencija ozljeda na radu od 1960. do 2007. godine Instituta za zaštitu zdravlja

Table 3. Registered occupational injuries between 1960 and 2007, according to Health Protection Institute records

Godina	Sve ozljede na radu s uključenim smrtnim ozljedama							
	Ukupno	Ukupno na 1.000 zaposlenih	Muškarci	Na 1.000 zaposlenih muškaraca	Žene	Na 1.000 zaposlenih žena	Od toga umrlih	Na 10.000 zaposlenih
1960.	56.195							
1961.	59.015							
1962.	58.907							
1963.	58.894							
1964.	63.093							
1965.								
1966.	47.152							
1967.	39.667							
1968.	41.864							
1969.	44.333							
1970.	46.387	75,6	37.834		8.453		77	
1971.	49.949		40.799		9.150		89	
1972.	48.818		39.512		9.306		74	
1973.								
1974.	48.315	67,1	38.819	92,1	9.496	31,8	67	1,4
1975.	50.597	66,9					69	
1976.	43.013	55,08	34.337	75,4	8.676	26,65	64	
1977.	43.165		34.398		8.767		62	
1978.	48.210		38.285		9.925		62	
1979.	49.688		39.541		10.147		90	
1980.	48.794		39.021		9.773		89	
1981.	47.795		37.734		10.061		91	
1982.	47.432	53,4	37.620		9.812		58	
1983.	45.108	50,8	35.804		9.304		56	
1984.	47.483	53,3	37.337		10.146			
1985.	47.017	52,4	36.924		10.093		56	
1986.	46.091	50,6	36.227		9.864		55	
1987.	44.876	49,3	35.183		9.693		59	
1988.	41.006		32.556		8.450		51	
1989.	38.464		30.476		7.988		67	
1990.	33.136		26.073	29	7.063	8	57	0,6
1991.	30.862		24.127	52,6	6.735	17,9	53	0,63
1992.	25.855		19.916	46,2	5.939	16,5	39	0,49
1993.	24.262		18.491	43,9	5.771	16,2	41	0,53
1994.	26.351		20.181	47,9	6.170	17,3	28	0,36
1995.	25.611		19.526	44,3	6.085	17,8	37	0,47
1996.	27.996		20.928	47,4	7.068	20,7	36	0,46

Godina	Sve ozljede na radu s uključenim smrtnim ozljedama							
	Ukupno	Ukupno na 1.000 zaposlenih	Muškarci	Na 1.000 zaposlenih muškaraca	Žene	Na 1.000 zaposlenih žena	Od toga umrlih	Na 10.000 zaposlenih
1997.	26.583		20.097	49,0	6.486	18,8	42	0,6
1998.	25.710		19.198	45,4	6.512	18,6	31	0,4
1999.	26.485		19.703	46,0	6.782	19,3	27	0,3
2000.	25.940		19.384	44,6	6.556	18,3	26	0,3
2001.	25.176		18.711	43,0	6.465	18,1	34	0,4
2002.	25.792		18.855	43,4	6.937	19,5	32	0,4
2003.	26.736		19.170	44,0	7.566	21,3	40	0,5
2004.	27.138		19.554	44,0	7.584	21,2	21	0,3
2005.	24.278		17.396	38,5	6.882	19,1	21	0,3
2006.	23.843		17.094	36,8	6.749	18,4	31	0,4
2007.	25.442		18.403	37,9	7.039	18,6	43	0,5

Izvori:

- od 1960. do 1989. godine: rukopisi u arhivu IVZ-a⁸
- od 1990. godine dalje: IVZ, Zdravstveni statistički ljetopis 1990., 1991., 1992., 1993., 1994., 1995., 1996., 1997., 1998., 1999., 2000., 2001., 2002., 2003., 2004., 2005., 2006., 2007.

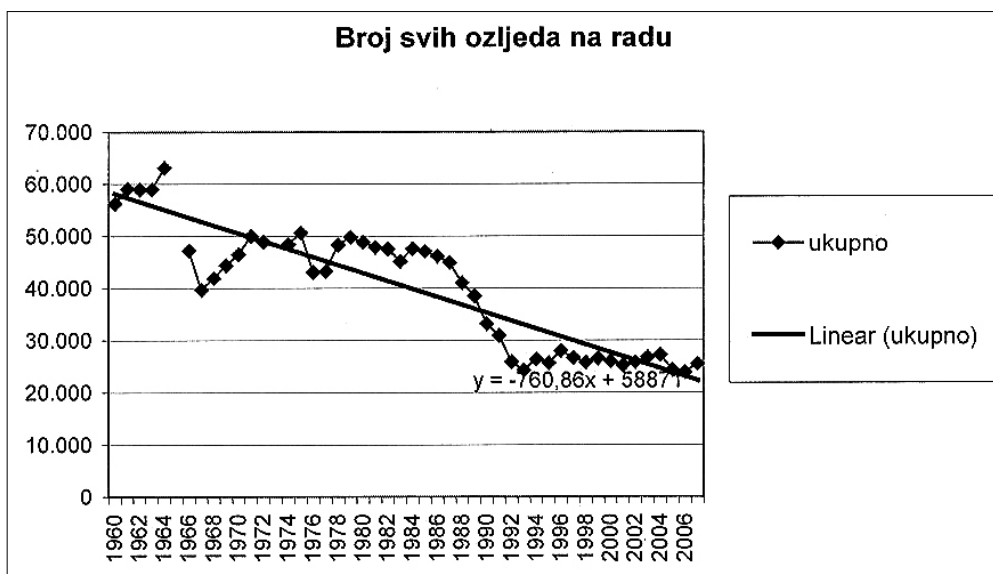
Pojašnjenje uz Tablicu 3:

- od 1983. do 1996. godine uključeni su u evidenciju smrtnih nezgoda na radu svi

ozlijeđeni koji su umrli u roku od mjesec dana od nezgode

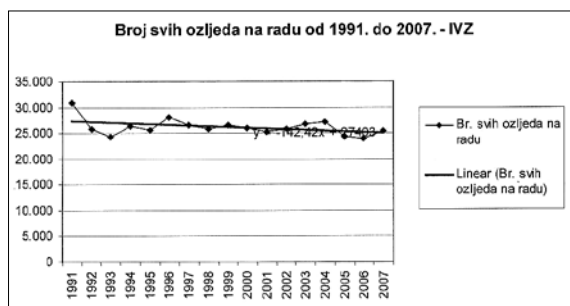
- od 1997. godine uključeni su u evidenciju smrtnih nezgoda na radu svi ozlijeđeni koji su umrli u roku od godinu dana od nezgode
- uvrštene su ozljede koje su se dogodile radnicima u vezi s obavljanjem aktivnosti, za koje su zdravstveno osigurani. Uključene su ozljede koje su zahtijevale barem jedan dan odsutnosti s posla ili smrtne ozljede na radu, potom na putu unutar radnog vremena, te na putu od stana do mjesta rada i obrnuto.

⁸ Tiskana je dokumentacija, po izvaji arhivarke, gđe Anice Pleško, uništena kad je arhiv bio potopljen (zalila voda).

Izvor: IVZ

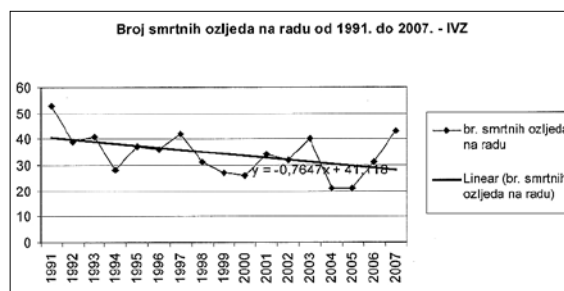
Dijagram 2. Kretanje broja ozljeda na radu od 1960. do 2007. godine prema evidenciji Instituta za zaštitu zdravlja
Diagram 2. Fluctuation of the number of occupational injuries between 1960 and 2007, according to Health Protection Institute records

Izvor: IVZ

Dijagram 3. Kretanje broja ozljeda na radu od 1991. do 2007. godine prema evidenciji Instituta za zaštitu zdravlja

Diagram 3. Fluctuation of the number of occupational injuries between 1991 and 2007, according to Health Protection Institute records

Izvor: IVZ

Dijagram 4. Kretanje broja smrtnih ozljeda na radu od 1991. do 2007. godine prema evidenciji Instituta za zaštitu zdravlja

Diagram 4. Fluctuation of the number of fatal occupational injuries between 1991 and 2007, according to Health Protection Institute records

Tablica 4. Evidencija Instituta za zaštitu zdravlja o mjestu nastanka ozljeda na radu u RS**Table 4. Health Protection Institute records regarding the location of occupational injury occurrence in the Republic of Slovenia**

Godina	Mjesto nastanka ozljede na radu na 1.000 zaposlenih					Mjesto nastanka smrtnih ozljeda na radu na 10.000 zaposlenih				
	Ukupno	Na radu	Put do mjesta rada	Put s mjesta rada kući	Službeni put	Ukupno	Na radu	Put do mjesta rada	Put s mjesta rada kući	Službeni put
2001.	31,7	26,0	2,8	1,9	1,1	0,43	0,33	0,05	0,03	0,03
2002.	32,6	25,8	3,2	2,3	1,3	0,40	0,34	0,03	0,04	-
2003.	33,7	25,5	3,8	2,9	1,5	0,51	0,38	0,05	0,04	0,04
2004.	33,8	25,5	4,0	2,8	1,5	0,26	0,19	0,01	0,05	0,01
2005.	29,9	23,6	3,3	2,0	1,1	0,26	0,21	0,02	0,02	-
2006.	28,6	22,5	3,0	2,0	1,1	0,37	0,32	0,01	0,01	0,02

Izvor: IVZ, Zdravstveni statistički ljetopisi 2001., 2002., 2003., 2004., 2005., 2006.

Podaci o ozljedama na radu skupljaju se i analiziraju u Institutu za zaštitu zdravlja Republike Slovenije iz dva izvora podataka o bolovanjima i obrascima za prijavu ozljeda na radu ER-8.⁹

Tablica 5. Kretanje broja ozljeda na radu u Sloveniji prema podacima Eurostata**Table 5. Fluctuation of the number of occupational injuries in Slovenia, according to Eurostat**

Godina	Ozljede na radu (odsutnost dulja od 3 dana), uključene i smrtno ozljede		Broj smrtnih ozljeda na radu (bez ozljeda na putu od stana do mjesta rada i obrnuto)	
	Σ	na 100.000 osiguranih radnika	Σ	na 100.000 osiguranih radnika
2005.			17	

Izvor:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/extraction/retrieve/en/theme3/hsw/hsw_aw_nnaxx?OutputDir=EJOutputDir_72&user=unknown&clientsessionid=A2DF35

903153AB81B94E7C60F31E0042.extraction-worker-1&OutputFile=hsw_aw_nnaxx.htm&OutputMode=U&NumberOfCells=26&Language=en&OutputMime=ext%2Fhtml& dana 13. 2. 2009

⁹ Izvor: <http://www.cilizadelo.si/default-20200.html?PHPSESSID=221d38f6120752da86c9a727625d0278#tretji>, dana 23. 1. 2009

Tablica 6. Kretanje broja smrtnih ozljeda na radu u RS od 1980. do 2007. godine prema podacima ILO-a

Table 6. Fluctuation of the number of fatal occupational injuries in Slovenia between 1980 and 2007, according to ILO

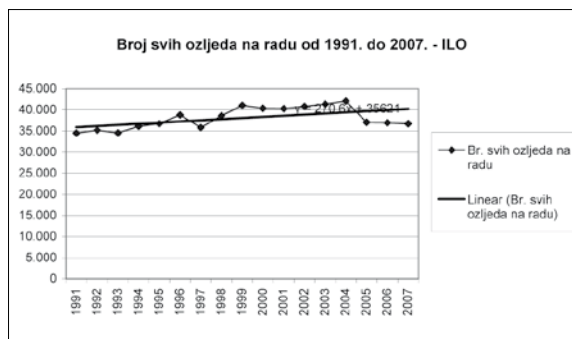
Godina	Ozljede na radu (s ozljedama na putu od stana do mjesta rada i obrnuto) uključivo sa smrtnim ozljedama		Broj smrtnih ozljeda na radu (s ozljedama na putu od stana do mjesta rada i obrnuto)	
	Σ	na 100.000 osiguranih radnika	Σ	na 100.000 osiguranih radnika
1980.				10
1981.				6
1982.				7
1983.	44.994		68	8
1984.	47.363		69	8
1985.	47.024		66	7
1986.	46.119		54	6
1987.	64.631		59	7
1988.	59.895		51	6
1989.	55.236		67	7
1990.	38.429		57	6
1991.	34.479		46	6
1992.	35.177		42	5
1993.	34.541		43	6
1994.	36.125		28	4
1995.	36.745		37	5
1996.	38.782		36	5
1997.	35.814	4.623	42	5,4
1998.	38.604	4.994	31	4,0
1999.	41.063	5.246	27	3,5
2000.	40.395	5.092	26	3,3
2001.	40.304	5.080	34	4,3
2002.	40.794	5.153	32	4,0
2003.	41.335	5.214	40	5,1
2004.	42.073	5.238	21	2,6
2005.	37.059	4.565	21	2,6
2006.	36.931	4.437	32	3,8
2007.	36.743	4.250	43	5,0

Izvor: <http://laborsta.ilo.org/stp/do>, dana 28. 1. 2009.

Napomena:

ILO podatke dobiva iz podataka zdravstve-

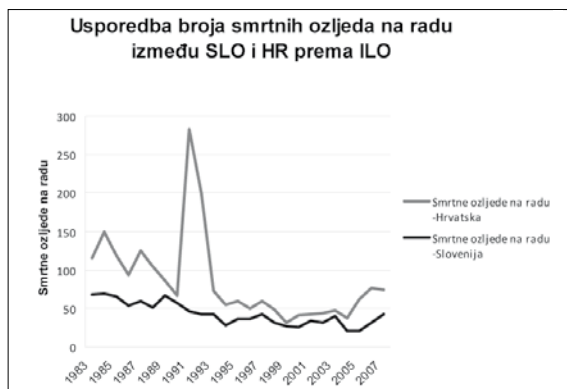
nog osiguranja, odnosno primjera odsutnosti s rada zbog ozljeda na radu. Evidencija sadrži i ozljede od stana do stalnog mjesta rada i obrnuto.

Izvor: ILO

Dijagram 5. Kretanje broja svih ozljeda na radu u Sloveniji od 1991. do 2007. godine prema podacima ILO-a

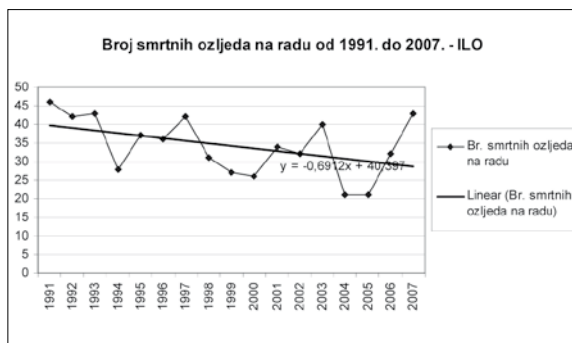
Diagram 5. Fluctuation of the total number of occupational injuries in Slovenia between 1991 and 2007, according to ILO

Izvor: <http://laborsta.ilo.org>, dana 21. 4. 2009.

Dijagram 7. Usporedba broja smrtnih ozljeda na radu između Slovenije i Hrvatske prema ILO

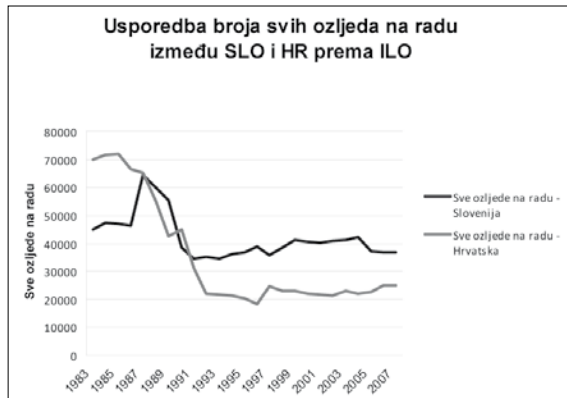
Diagram 7. Comparison between the number of fatal occupational injuries in Slovenia and Croatia, according to ILO

Izvor: ILO

Dijagram 6. Kretanje broja svih smrtnih ozljeda na radu u Sloveniji od 1991. do 2007. godine prema podacima ILO-a

Diagram 6. Fluctuation of the total number of fatal occupational injuries in Slovenia between 1991 and 2007, according to ILO

Izvor: <http://laborsta.ilo.org>, dana 21. 4. 2009.

Dijagram 8. Usporedba broja svih ozljeda na radu između Slovenije i Hrvatske prema ILO

Diagram 8. Comparison between the total number of occupational injuries in Slovenia and Croatia, according to ILO

RASPRAVA

Usporedba broja ozljeda na radu onemogućena je u nekim parametrima, zbog različitih metoda skupljanja i objavljivanja podataka. Desećljecima je prijavljivanje za potrebe inspekcije rada, zdravstvenog i socijalnog osiguranja, te zdravstvene statistike provodeno na usklađenom obrascu ER-8 (*Kofol Bric, 2007.*). Institut za zaštitu zdravlja od 1960. godine do danas uključuje u evidenciju ozljeda na radu sve ozljede koje su zahtijevale barem jedan dan odsutnosti s rada ili smrtno ozljede na radu i na putu tijekom rada, na putu od stana do stalnog mjesta rada i obrnuto. U Republici Sloveniji je Inspektorat rada RS do uključeno 2003. godine objavljivao godišnji broj ozljeda na radu (na radu i na putu) koje su imale za posljedicu barem jedan dan odsutnosti. Od 2004. godine inspektorat objavljuje ozljede u skladu s ESAW metodologijom Eurostata. To znači da se obrađuju samo nezgode koje su se dogodile neposredno na radu i zbog kojih je radnik odsutan s rada više od tri kalendarska dana. Od 1999. godine je Zakonom o zaštiti i zdravlja na radu naloženo poslodavcima da prijavljuju Inspektoratu rada RS svaku ozljedu na radu zbog koje je radnik nesposoban za rad najmanje tri uzastopna radna dana. Razlike se pojavljuju i u slovenskoj i Eurostatovoj, odnosno ESAW-ovoj definiciji ozljede na radu. Prema Eurostatu se među ozljede na radu priznaju, odnosno ubrajaju i »duševne ozljede«¹⁰ (*Eurostat, 2001.*). U Sloveniji nema duševnih ozljeda u definiciji ozljede na radu, u uputama za ispunjavanje obrasca prijave ozljede na radu, pa stoji tvrdnja koja govori o određenoj neuređenosti područja. Isto tako, u EU npr. objavljuju podatke o ozljedama na radu koje su imale za posljedicu više od tri (što označi *barem četiri*) dana bolovanja radnika. Kod smrtnih ozljeda u EU bilježe sve primjere kad je zbog nezgode smrt nastupila u roku od jedne godine od nezgode, no u RS se ta odluka promijenila.

¹⁰Nezgoda na radu je prema Eurostatu definirana kao događaj povezan s djelom koje vodi u fizičku ili duševnu ozljedu. To uključuje i trenutna trovanja i namjerna djelovanja drugih osoba, isključuje promišljena - namjerna samoozljeđivanja i nezgode na putu od stana do radnog mjesta i obrnuto. Uključeni su primjeri prometnih nezgoda za vrijeme rada, službenog puta, odnosno prisutnosti na radu. Uključeni su primjeri koji zahtijevaju više od tri kalendarska dana odsutnosti s posla. Kao smrtni primjeri definirani su svi oni kod kojih je smrt nastupila unutar jedne godine od ozljede na radu.

Rezultati analize broja ozljeda na radu ukazuju da je uspoređivanje otežano. Neusklađenost, i kao posljedica, teškoće u usporedivosti, utvrdili su i drugi autori (*Miš, 2000.*).

Značajna je također i činjenica da u statistička ozljeda na radu IVZ-a, kao i Inspektorata rada RS nisu obuhvaćene sve ozljede na radu koje se događaju na radu u poljoprivredi i šumarstvu¹¹ (*Dolenšek, Medved, 2001., MDDSZ, 2003., Medved, Dolenšek, 2000., Medved, 2005., Srna, 2000.*). Praktično, u skoro svim statistikama i evidencijama, te posljedično u komentarima autora ukazuje se na to da je najviše ozljeda na radu u graditeljstvu (*Bilban, 2006., Bilban, 2006.b, Djurić, 2003., Markota, 2006., Markota, Ružič, Oven, Rosa, 2008.*) osim u jednom koji su izradili Markota, Teržan, Žebovec i Rosa (*2005.*) i utvrđuju da je najviše ozljeda na radu u šumarstvu, a smrtnih - u graditeljstvu. Ako bi službenoj, državnoj statistici uštedjeli sve ozljede, koje se događaju na radu u poljoprivredi i šumarstvu¹², moglo bi se ustanoviti da su poljoprivreda, lov i šumarstvo one grane gospodarstva u kojima u Republici Sloveniji bilježimo najviše ozljeda na radu, a ne u graditeljstvu.

Inspektorat rada RS od 2004. godine iskazuje podatke isključivo u skladu s ESAW metodologijom Eurostata (*Markota, 2006.*). Obrađuje samo nezgode (na radu) zbog kojih je radnik bio odsutan s posla više od tri kalendarska dana (*IRSD, 1992.*). Zakon o sigurnosti i zdravlju na radu u čl. 27. određuje da poslodavac mora inspekciji rada prijaviti i svaku smrtnu ozljedu, odnosno ozljedu (na radu i na putu) zbog koje je radnik nesposoban za rad najmanje tri uzastopna radna dana. Radi se o razlici u metodologiji koja ograničava i otežava uspoređivanje baza podataka o ozljedama na radu.

Neki autori primjećuju zamjetan trend smanjenja smrtnih ozljeda na radu u državama EU-a (*Benavides, Benach, Martínez, González, 2005.*)

¹¹Prema podacima Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i prehranu Republike Slovenije svake godine nezgode u poljoprivredi i šumarstvu odnose preko 40 života (smrtnih žrtava) i više od 6.000 ozljeda osoba.

¹²Autori Dolenšek i Medved (2001.) procjenjuju da je u Republici Sloveniji godišnje oko 40 smrtnih ozljeda na radu u poljoprivredi i šumarstvu i da vrijedi omjer (sve/smrtno) 133/1.

koji je i u primjeru Republike Slovenije očigledan, i to posebno ako uspoređujemo podatke IVZ-a za razdoblje od 1960. do 2007. godine, odnosno ako analiziramo podatke ILO-a od 1980. do 2007. godine.

U Republici Sloveniji je zamjetan trend smanjenja broja smrtnih ozljeda na radu i od 1991. nadalje, kako po evidenciji ILO-a, tako i IVZ-a. Iz podataka Inspektorata rada RS o smrtnim ozljedama isključivo na radu (bez ozljeda na putu) zamjetan je trend porasta smrtnih ozljeda na radu od 1998. godine.

Evidencija IVZ-a o broju svih ozljeda na radu od 1991. godine iskazuje trend opadanja broja svih ozljeda na radu, dok podaci ILO-a pokazuju trend porasta svih ozljeda na radu od 1991. godine nadalje.

Nažalost, možemo utvrditi da Eurostat na svojoj internetskoj stranici objavljuje evidenciju ozljeda na radu za Republiku Sloveniju samo za jednu godinu i to samo za smrtno ozljede na radu u 2005. godini, što onemogućava usporedbe i istraživanja, te prema inozemstvu iskrivljuje tradiciju vođenja evidencija ozljeda na radu u Republici Sloveniji. Isto tako, Eurostat ne objavljuje podatke o broju ozljeda na radu za Republiku Hrvatsku, pa usporedba evidencija te dvije države nije moguća.

Zanimljiva je barem usporedba broja smrtnih ozljeda na radu u Republici Sloveniji i Republici Hrvatskoj prema podacima ILO-a. Te su dvije države, od svojih osamostaljenja, nastavile dalje razvijati svaka svoj sustav sigurnosti, ali ne u posve identičnoj društvenoj i gospodarskoj okolini. Zanimljivo je da je kretanje broja smrtnih ozljeda na radu u te dvije usporedive države posve usklađeno, osim u razdoblju specifičnih okolnosti u Republici Hrvatskoj između 1991. i 1992. godine kada usporedbom kretanja broja svih ozljeda na radu tih dviju država takva usklađenost nije iskazana.

Za očekivati je također podatak, odnosno informaciju, da je u Republici Hrvatskoj registrirano apsolutno brojčano više smrtnih ozljeda na radu nego u Republici Sloveniji. Jer, u Republici Sloveniji je oko 800.000 zaposlenih, a u Republici Hrvatskoj oko 1.500.000. Stoga tim više

iznenađuje podatak da je apsolutni broj svih ozljeda na radu u Republici Hrvatskoj od 1991. godine nadalje, prema podacima ILO-a, brojčano znatno manji nego u Republici Sloveniji.

Prema našim utvrđenim evidencijama ozljeda na radu, najvjerodostojnija je ona koju vodi ILO, upravo zbog činjenice, jer podatke crpe iz podataka zdravstvenog osiguranja, odnosno primjera odsutnosti s posla zbog ozljede na radu. Ocjenjuje se, naime, da je razina izvještavanja i kakvoće podataka o ozljedama na radu prosljeđena osiguranicima 100%, a tamo gdje se izvještavanje temelji na izvještavanju državnim tijelima, prijavljen je samo dio, 30 do 50% svih ozljeda na radu (*Kofol Bric, 2006.*).

U razdoblju od 1992. do 1996. godine u Republici Sloveniji i u Republici Hrvatskoj utvrđen je pad broja ozljeda na radu. Iz podataka ILO-a možemo zaključiti da je padajući trend stao u Republici Sloveniji 1992. godine, a u Republici Hrvatskoj 1996. godine. Od tada nadalje u obje je države zabilježen uzlazni trend, tj. porast broja ozljeda na radu.

Svaka je država odgovorna za planiranje, provođenje i kontroliranje politike sigurnosti i zdravlja na radu¹³ (*Takala, 2003.*). Stoga je sprečavanje ozljeda i smrti jedan od prvenstvenih javno-zdravstvenih ciljeva u Republici Sloveniji (*Šešok, 2002.*). Evidentiranje broja ozljeda na radu je od ključne važnosti za, npr. Inspektorat za rad, jer na temelju njih inspektori planiraju svoj rad (*Markota, Ružič, Oven, Rosa, 2005.*), što također omogućava analize i usporedbe između država EU-a (*Jacinto, Aspinwall, 2004.*) i šire (*Liu, Zhong, Xing, 2005.*). To je značajno prije svega za samu struku sigurnosti, jer se na taj način mjere učinci preuzetih radnji na mikro i makro razini, te predlažu eventualne promjene.

U analiziranim državama oblikovala su se dva poslovno-organizacijska sustava evidentiranja, te izvještavanja o ozljedama. U većini se država ozljede na radu uglavnom prijavljuju osiguravajućim društvima, a drugi način je prijava državnim vlastima (*Kofol Bric, 2006.*). Ima smisla

¹³ »Sigurnost na radu nije samo ekonomska kategorija, već osnovno čovjekovo pravo« Kofi Annan, bivši generalni sekretar Ujedinjenih naroda».

upotrebljavati i analizirati obadva izvora podataka i informacija. Nakon izvedene analize utvrdili smo da Zavod za zdravstveno osiguranje Slovenije brojčano obuhvaća najviše ozljeda na radu.

Predlažemo da se u Republici Sloveniji zakonodavstvo i vođenje evidencija u vezi s ozljedama na radu potpuno izjednači s metodologijom Eurostata. Sami pak moramo voditi, a prije svega objavljivati i analizirati sve ozljede na radu, pa i evidenciju o ozljedama na radu od stana do mjesta rada i obrnuto. Jer, ne možemo tvrditi da sami odnosi na radnom mjestu i posloprimac nemaju nikakvog utjecaja na postupke radnika pri npr. odlasku s posla.¹⁴ Za poslodavca su s humanitarnog i gospodarskog gledišta važne zapravo sve ozljede (*Oblak Lukač, 1993.*). Dodatno na postupke menadžmenta u organizacijama utječe i npr. opće javno mnijenje koje nije naklonjeno tome da se radnici ozljeđuju na radu (*Jørgensen, 2008.*).

Za cjelovitu ocjenu broja svih ozljeda na radu u Republici Sloveniji potrebno je urediti uzimanje svih podataka o svim ozljedama na radu¹⁵, uključivo i evidenciju ozljeda na radu na području poljoprivrede, lova, šumarstva, kao što predlaže Medved (*1998.*).

LITERATURA

Benavides, F. G., Benach, J., Martínez, J. M., González, S.: Description of fatal occupational injury rates in five selected European Union countries: Austria, Finland, France, Spain and Sweden, *Safety Science*, 43, 2005., 497-502.

Bilban, M.: *Medicina dela*, Zavod za varstvo pri delu, Ljubljana, 1999.

Bilban, M.: Ekonomski vidik poškodb pri delu I. del, *Delo in varnost*, 51, 2006., 2., 25-36.

Bilban, M., Nadižar Cerar, M.: Analiza poškodb pri delu v RS (2000.) po gospodarskih pa-

nogah, vzrokih in posledicah, *Delo in varnost*, 48, 2003., 2, 68-80.

Bilban, M.: Prikaz poškodb in preventivnih ukrepov (s poudarkom na gradbeništvu) II. del, *Delo in varnost*, 51, 2006.b, 3, 27-37.

Djurić, U.: Povzetek poročila o delu inšpektorata RS za delo za leto 2002, *Delo in varnost*, 48, 2003., 4, 172-180.

Djurić, U.: *Poškodbe pri delu s komentarjem*, Zavod SR Slovenije za varstvo pri delu, Ljubljana, 1986.

Dolenšek, M., Medved, M.: Stanje na področju varnosti in zdravja pri delu v zasebnem kmetijstvu in gozdarstvu ter predpisi, *Simpozij trendi v razvoju kmetijske tehnike, zbornik referatov*, Radenci 2001., str. 219-225.

Eurostat, European statistics on accidents at work (ESAW), Methodology, 2001., Edition.

Gspan, P., Jug, A.: *Ekonomski učinki varstva pri delu*, Zavod Republike Slovenije za varstvo pri delu, Ljubljana, 1993.

Hämäläinen, P., Takala J., Saarela K. L.: Global estimates of occupational accidents, *Safety Science*, 44, 2006., 137-156.

Inšpektorat Republike Slovenije za delo, *Poročilo o delu za leto 2002.*, Ljubljana, 2003.

Inšpektorat Republike Slovenije za delo, *Poročilo o delu za leto 2003.*, Ljubljana, 2004

Inšpektorat Republike Slovenije za delo, *Poročilo o delu za leto 2004.*, Ljubljana, 2005

Inšpektorat Republike Slovenije za delo, *Poročilo o delu za leto 2005.*, Ljubljana, 2006.

Inšpektorat Republike Slovenije za delo, *Poročilo o delu za leto 2006.*, Ljubljana, 2007.

Inšpektorat Republike Slovenije za delo, *Poročilo o delu za leto 2007.*, Ljubljana, 2008.

Inšpektorat RS za delo, *Nezgode pri delu v Republiki Sloveniji v letu 2007.*, [http://www.id.gov.si/fileadmin/id.gov.si/pageuploads/Varnost_in_zdravje_pri_delu/Sluzba_nadzora_zdra-](http://www.id.gov.si/fileadmin/id.gov.si/pageuploads/Varnost_in_zdravje_pri_delu/Sluzba_nadzora_zdra)

¹⁴ Npr. netko ode s posla kući nakon napornih 24 sata dežurstva u zdravstvenoj ustanovi.

¹⁵ Npr. zemljoradnici i samozaposleni/volonteri su slabi izvjestitelji ozljeda, jer u prvih 30 dana bolovanja nemaju financijske koristi i zato ne prijavljaju ozljede na radu.

vja/Nezgode_pri_delu_v_Republiki_Sloveniji_-_2007.pdf, 22. 2. 2009

IVZ, Zdravstveni statistični letopis, Ljubljana, od 1990. do 2007.

Jacinto, C., Aspinwall, E.: A survey on occupational accidents' reporting and registration systems in the European Union, *Safety Science*, 42, 2004., 933-960.

Jørgensen, K.: A systematic use of information from accidents as a basis of prevention activities, *Safety Science*, 46, 2008., 164-175.

Kofol Bric, T.: Spremenjen obrazec za prijavo poškodbe pri delu, *Delo in varnost*, 52, 2007., 1, 10-11.

Kofol Bric, T.: *Statistike zdravja in varnosti pri delu v luči pričakovanja Evrostata*, 16. Statistični dnevi, Statistično društvo Slovenije in Statistični urad Republike Slovenije, Ljubljana, 2006.

Liu T., Zhong M., Xing, J.: Industrial accidents: Challenges for China's economic and social development, *Safety Science*, 43, 2005., 503-522.

Markota, M., Teržan, M., Žebovec, S., Rosa, M.: Poškodbe pri delu v Sloveniji v obdobju 1995 do 2002, *Delo in varnost*, 49, 2004., 1, 35-38.

Markota, M.: Nezgode pri delu v Republiki Sloveniji v letu 2005, *Delo in varnost*, 51, 2006., 2, 19-24.

Markota, M.: Prijavljanje poškodb pri delu na inšpektorat Republike Slovenije za delo, *Delo in varnost*, 52, 2007., 1, 8-9.

Markota, M., Ružič, B., Oven, M., Rosa, M.: Obdelava podatkov o nezgodah pri delu v skladu z ESAW metodologijo Eurostata – izkušnje inšpektorata Republike Slovenije za delo, *Zbornik referatov*, 15. Statistični dnevi 2005, Radenci, Statistično društvo Slovenije in Statistični urad Republike Slovenije.

Markota, M., Ružič, B., Oven, M., Rosa, M.: *Nezgode pri delu v obdobju 2004-2008 s poudarkom na leto 2008.*, http://www.id.gov.si/fileadmin/id.gov.si/pageuploads/Varnost_in_zdravje_pri_delu/Projekt_zmanjsevanja_stevila/Nezgode_pri_delu_v_Republiki_Sloveniji_-

2004-_2008__s_poudarkom_na_leto_2008_.pdf, dne 24. 4. 2009.

Medved, M., Dolenšek, M.: Nezgode v kmetijstvu in gozdarstvu – problem evidenc. IV. Mednarodna konferenca Globalna varnost, Bled, 2000, *Zbornik referatov*, 81-90.

Medved, M.: Raziskovalni pristop kot osnova za proučevanje obsega nezgod pri delu v gozdu. III. Mednarodna konferenca Globalna varnost, Bled, 1998., *Zbornik referatov*, 257 -262.

Medved, M.: *V slovenskih gozdovih je preveč nezgod*, Kmetovalec, 2005.

Miš, M.: Evropska statistika poškodb pri delu in primerjava s stanjem v Sloveniji, *Delo in varnost*, 45, 2000., 1, 17- 19.

Oblak Lukač, A.: Poškodbe pri delu in po-klicne bolezni v Sloveniji, *Delo in varnost*, 38, 1993., 1, 32-34.

Pravilnik o obrazcih in listinah za uresničevanje obveznega zdravstvenega zavarovanja, Ur. list RS, št. 129/2004.

Republiški inšpektorat za delo, Poročilo o ugotovitvah in dejavnosti organov inšpekcije za delo v Republiki Sloveniji za leto 1991, *Delo in varnost*, 37, 1992., 4, 150-160.

Republiški inšpektorat za delo, Poročilo za leto 1992, *Delo in varnost*, 38, 1993., 5, 216-220.

Republiški inšpektorat za delo, Poročilo o delu in dejavnosti Republiškega inšpektorata za delo, *Delo in varnost*, 40, 1995., 5, 200-212.

Srna, M.: Strokovne podlage za izdelavo nacionalnega programa za varnost in zdravje pri delu, *Delo in varnost*, 45, 2000., 4, 184-187.

Statistični urad Republike Slovenije, *Predlog za ustanovitev statističnega sosveta za zdravje pri Statističnem uradu RS*, Ljubljana, 2003.

Šešok, J.: Prezgodnja umrljivost zaradi poškodb pri delu in zastupitev v letu 1999, *Delo in varnost*, 47, 2002., 3, 137-142.

Švajger, J.: *Varnost pri delu*, Zavod SR Slovenije za varstvo pri delu, Ljubljana, 1973.

Takala, J.: Global estimates of fatal occupational accidents, *Epidemiology*, 10, 1999., 640-646.

Takala, J.: *A safety culture that can save lives*, Safe work program, ILO, Geneva, 2003.

Teržan, M.: Poškodbe pri delu v Sloveniji v zadnjih štirinajstih letih, s poudarkom na letu 1997., *Delo in varnost*, 44, 1999., 6, 279-283.

Teržan, M., Žebovec, S.: Poškodbe pri delu kmetov, *Delo in varnost*, 48, 2003., 1, 23-25.

Urad RS za varnost in zdravje pri delu, Poškodbe pri delu v Republiki Sloveniji v letu 2002, *Delo in varnost*, 48, 2003., 3, 114-118.

Urad RS za varnost in zdravje pri delu, Poškodbe pri delu v Republiki Sloveniji v letu 1998, *Delo in varnost*, 44, 1999., 3, 116-121.

Urad RS za varnost in zdravje pri delu, Poškodbe pri delu v Republiki Sloveniji v obdobju od 1996 do 2000, *Delo in varnost*, 46, 2001., 6, 301-304.

Urad RS za varnost in zdravje pri delu, Primerjava podatkov o poškodbah pri delu med Republiko Slovenijo in UE v obdobju od 1996 do 1999, *Delo in varnost*, 47, 2002., 2, 64-66.

Zakon o evidencah na področju dela in socialne varnosti, Uradni list RS, št. 40/06.

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, Uradni list RS, št. 109/06.

Zakonu o varnosti in zdravju pri delu, Uradni list RS, št. 56/99.

Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva, Uradni list RS, št. 65/00.

Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, Uradni list RS, št. 72/06. UPB

Zelenika, R.: *Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela*, Ekonomski fakultet u Rijeci, Rijeka, 2000.

OCCUPATIONAL INJURIES IN THE REPUBLIC OF SLOVENIA, 1960 – 2008

SUMMARY: One of the key indicators of the status and development of occupational safety and health in a determined social environment is the number of registered occupational injuries. The purpose of this paper is to review, in retrospect, different ways of data collection and data interpretation, and provide information regarding the number of occupational injuries in the Republic of Slovenia. Information concerning the number of occupational injuries in the Republic of Slovenia has been systematically collected and published since the middle of the 20th century by different national and foreign organizations. Using the scientific method of compilation we selected various data and information concerning the number of occupational injuries and the total number of fatal occupational injuries. We used information published in the Republic of Slovenia by Slovenian, European and international institutions covering the period between 1960 and 2007. We established that both the methodology of data collection and the methodology of injury registration had changed during the said period, resulting in a rather diversified number of occupational injuries over the years. An overall chronological review of the number of occupational injuries was made, offering all concerned parties the opportunity to compare these figures to the figures of occupational injuries in other countries and to plan political, economic and other activities that would improve occupational health and safety.

Key words: *registration, methodologies, frequency, occupational injuries, research, Republic of Slovenia, fatal injuries, occupational safety*

Original scientific paper

Received: 2009-06-12

Accepted: 2009-11-02